

**Stichting Hassan II
Voor Marokkanen woonachtig in het buitenland**

GIDS VOOR DE IN HET BUITENLAND WOONACHTIGE MAROKKANEN

DE LANDBOUWSECTOR

Inhoudsopgave

Brief van de afgevaardigde Minister	7
Presentatie van de sector	9
Sectorbeleid.....	11
Algemene aanbevelingen	12
Toegekende subsidies aan landbouwers.....	13
Toegekende premies aan landbouwers.....	25
Fiscale voordelen	30
Procedures voor het opstarten van een onderneming.....	40
Financieringsvormen voor een onderneming.....	42
Bijlagen	43

Deze gids is een informatief document. Het beschrijft de landbouwsector in Marokko, wettelijke en statutaire bepalingen en administratieve procedures betreffende investeringen aldaar. Er worden geen adviezen ten aanzien van investeringen gegeven en het pretendeert ook niet volledig te zijn. Naast deze gids zult u dus nog altijd een beroep moeten doen op de diensten en adviezen van gespecialiseerde instellingen.

De geldigheid van de informatie van deze gids is gebaseerd op de datum van uitgave. De Stichting Hassan II zal ervoor zorgdragen de informatie actueel te houden. Hiertoe zullen nieuwe actuele edities of supplementen worden uitgegeven al naar gelang er sprake is van relevante wijzigingen.

Presentatie

De Marokkaanse landbouwsector beschikt over een oppervlakte van 8.7 miljoen hectare, waarvan 10 % geïrrigeerd wordt. De sector belooft bijna 20 % van Bruto Binnenlands Product, voorziet 40 % van de beroepsbevolking van werkgelegenheid en neemt 30 % van de export voor zijn rekening.

De tuinbouwsector die 750.000 ha omvat ontwikkelt zich voortvarend. Met 10 % neemt de citrusproductie een belangrijke plaats in, de helft van de citrusproductie is bestemd voor de export.

De export van primeurs omvat bijna 300.000 ton per jaar. De tomaten en aardappelen zijn hiervan de voornaamste exportproducten.

In Marokko nemen de droge tot halfdroge zones, die gekarakteriseerd worden door een zwakke neerslag, 87 % van de landbouwgrond in. In 72 % van deze gebieden worden granen verbouwd, 8 % peulvruchten en 20 % van de grond ligt braak.

Efficiënt gebruik van water is van doorslaggevend belang voor de ontwikkeling van de Marokkaanse landbouw. Moderne irrigatietechnieken en rantsoenering van water zijn aspecten die in alle landbouwprojecten geïntegreerd dienen te worden.

De Marokkaanse staat tracht de landbouw te stimuleren middels de in 1969 al ingevoerde *Code des investissements Agricoles* (CIA) en het vrijstellen van belastingen voor deze sector.

In dit kader worden 4 instrumenten toegepast om privé-investeringen te bevorderen. Het betreft de financiering (leningen), fiscale voordelen (subsidies en premies) en de technische assistentie via de regionale service centra van het Ministerie van Landbouw.

Deze inspanningen van de staat ten voordele van de landbouwsector hebben als doel, toename in de productie en de exploitatie en verbetering van de inkomsten voor landbouwers.

Op het gebied van subsidies heeft de Staat besloten een nieuwe impuls te geven aan de landbouwers. Zij krijgen een premie die hen in staat dient te stellen om te investeren in de periode 1999-2000. Deze premies zullen aangewend worden om investeringen te stimuleren voor nieuw te bouwen plantages voor olijven, citrusvruchten, dadels, de acquisitie van tractoren, materialen ten behoeve van veeteelt en irrigatie

Hiernaast dienen deze premies voor ondersteuning bij de realisatie van moderne koele opslagplaatsen agrarische producten, opslag van granen, het verpakken van fruit en groenten en het bewerken van olijven.

De Marokkaanse landbouw biedt veel mogelijkheden op het gebied van biologische landbouw. Op dit gebied kan het Ministerie van Landbouw potentiële investeerders informeren over de mogelijkheden op dit gebied.

Sectorbeleid

Marokko heeft de ontwikkeling van de landbouw één van de hoogste prioriteiten gegeven. De sector wordt geregisseerd aan de hand van de CIA (Code des Investissement Agricole) en reglementen die voortdurend bijgewerkt worden. Verder worden onderstaande regels toegepast:

- Vrijstelling van belastingen voor de landbouwsector.
- Toekenning van subsidies voor aanschaf van landbouwmaterialen en materialen die waarde toevoegen aan het productieproces.
- Toekenning van premies met het oog op het verbeteren, bevorderen van investeringen in het waterbeleid die meer rendement opleveren.

Maatregelen zijn genomen om investeerders en jonge hoogopgeleide ondernemers in het bijzonder meer toegang te geven tot staatsdomeinen.

Dit document is gerealiseerd teneinde de mensen beter te informeren over de administratieve procedures en de regels waaraan moet worden voldaan in de landbouwsector.

Op dit gebied wordt het volgende onder de aandacht gebracht:

- Subsidies die aan agrariërs worden toegekend;
- Premies voor de agrariërs;
- Fiscale voordelen in de landbouwsector;
- Vergemakkelijking van de creatie voor een onderneming;
- Betalingswijze voor de financiering van een onderneming.

Algemene aanbevelingen voor de realisatie van een project in de landbouw

---

Er is geconstateerd dat bepaalde personen besluiten tot ondernemen enkel omdat ze de mogelijkheid hebben tot het verkrijgen van een krediet. Anderen, die enkel over een eenvoudig idee voor een project beschikken, beginnen met het opstarten van een onderneming alvorens het project daadwerkelijk te bestuderen.

Deze manier van handelen komt niet overeen met de aan te raden gang van zaken die gevolgd kan worden voor de opzet van een project.

De geschikte procedure voor het welslagen van de realisatie van een project dient de volgende vier chronologische stappen te respecteren:

1. Het project nauwgezet vaststellen, de geschiktheid ervan analyseren en vaststellen of het project overeenkomt met de behoeftes van de markt en met de van kracht zijnde wet- en regelgeving.
2. Het doen van een uitgebreid haalbaarheidsonderzoek die zowel de technische, economische als wel de financiële aspecten van het plan omvat.
3. Het vaststellen van de ondernemingsvorm (eenmanszaak, BV, NV etc.)
4. Het opstarten van het vergaren van financiële middelen die nodig zijn voor het project.

Een goed voorbereid project heeft uiteraard de meeste kans van slagen en uiteraard heeft men ook de meeste kans om financiering hiervoor te vinden. Professionele kennis op het gebied waarop u zich bevindt is uiteraard van doorslaggevend belang.

Opmerking: *De procedure voor het opstarten van een onderneming en de financiering hiervan worden in het laatste gedeelte van dit document uitgebreider behandeld.*

Voor onderstaande investeringen kan men in aanmerking komen voor subsidies:

1. Materialen voor de exploitatie van landbouw;
2. Aanpassing van irrigatie mogelijkheden en verbetering van grondvruchtbaarheid;
3. Intensivering in de productie;
4. Aanschaf van boomgaarden;
5. Laboratoriumanalyses;
6. Promotie van landbouw export via de luchtvaart.

De lijst met materialen en agrarische producten die gesubsidieerd worden vindt men in tabel, hierin staan tevens de maximaal uit te keren subsidies voor elk soort investering. Ter verduidelijking voor het gebruik van de tabel een voorbeeld van een agrariër die ter waarde van 7 miljoen MAD een verpakkingsfabriek opstart die een capaciteit heeft van 3 ton per uur.

Deze agrariër zal in principe een subsidie van 700.000 MAD. Dat wil zeggen een subsidie van 10 %. Het is echter wel dat niet meer dan 600.000 MAD per eenheid wordt verschaft.

Uitrusting van nieuwe materialen voor landbouwbedrijven

	Gesubsidieerd percentage		Maximaal uit te keren bedrag
	Individu	Coöperaties	
Tractoren met meer vermogen dan 40 CV.DIN	0	30	
Tractoren met minder vermogen dan 40 CV.DIN	25	25	25.000 MAD per tractor
- Ploegen, eggen, roterend materiaal en rotaryboren	35	35	
- Andere verwante materialen met uitzondering van de 'coverkrop'	25	35	
- Mestspreiders			
- Behandelingsmaterialen	35	35	
- Zaaimachines	25	30	
- Maaimachines	35	35	
-Maaibinders, hooibinders en dorsmachines	25	30	
	25	25	
- Inzamelaars van suikerriet	10	20	
- Inzamelaars van bieten			
- Kleine landbouwtrekkers	10	20	
- Klein en tuigmateriaal	25	25	
	50	50	

Aanpassing van het waterbeleid en verbetering van de grondvruchtbaarheid in de landbouw

Operaties	Subsidiepercentage		Maximaal uit te keren bedrag
	Individueel	Coöperaties	
Het graven van waterputten (*)	30	30	2.000.000 MAD per exploitatie
Irrigatie materiaal			
- Besprenkeling	10	10	
- Begrensd	30	30	
Steen verwijderaars	30	30	

(*) Om aanspraak te kunnen maken op een subsidie, heeft men toestemming nodig van la Direction Générale de l'Hydraulique. Deze geven tevens een vergunning voor het graven.

Conservering en opslag van granen

Koelhuizen voor agrarische producten niet deelnemend aan havenactiviteiten.

	Subsidiepercentage van de projectkosten	Maximaal uit te keren bedrag
Capaciteit:		
☐ Minder dan 500 m ³ en die zich bevinden binnen de stadsgrenzen		2.000.000 MAD per eenheid voor de conserveren
☐ Minder dan 5000 m ³	15	180 MAD/m ³ van de capaciteit
☐ Meer dan 5000 m ³	10	120 MAD/m ³ van de capaciteit

Graanopslagfaciliteiten niet deelnemend aan havenactiviteiten.

	Percentage van de subsidie van de kosten van het project materialen	Maximaal uit te keren bedrag
Capaciteit:		
☐ Minder dan 10.000 kwintalen	20	2.000.000 MAD per graanopslagplaats.
☐ Tussen 10.000 en 50.000 kwintalen	15	350 MAD/T van de opslagcapaciteit
☐ Meer dan 50.000 kwintalen		260 MAD/T van de geïnstalleerde opslagcapaciteit
☐ Coöperaties	15	260 MAD/T van de geïnstalleerde opslagcapaciteit
☐ individueel	10	175 MAD/T van de geïnstalleerde opslagcapaciteit

Inhoud van het subsidiedossier

Wil men voor subsidies in aanmerking komen dan dient voor de creatie van een eenheid voor conservering of opslag van agrarische producten de volgende punten in acht te worden genomen:

- Een schriftelijke aanvraag van de geïnteresseerde indien deze een fysieke persoon is;
- Een verslag van de persoon waarin vermeld staat dat betreffende persoon een investeringsproject wil gaan realiseren;
- Een verklaring van de agrariër;
- Een haalbaarheidsonderzoek wanneer het een project betreft waarvan de kosten zijn begroot op meer dan 1.000.000 MAD;
- Een implementatievoorstel;
- Toestemming van de betreffende coöperaties;
- De ondernemingsvorm;
- Een kopie dat conform de eisen van l'Office de Développement de la Coopération (ODCO) is (wanneer het een coöperatie betreft).

Subsidieaanvragen welke 1 miljoen MAD niet overschrijden worden direct door het CHC behandeld. Aanvragen die 1 miljoen MAD echter overschrijden worden behandeld door de regionale centra van het Ministerie van Landbouw.

Werken aan materiaal voor koelhuizen en opslagplaatsen waarvoor subsidie wordt verleend

De volgende investeringen komen in aanmerking voor subsidies:

	Graanopslagplaatsen	conservering
1	<i>Weg- en waterbouw</i>	<i>Weg-, waterbouw en isolatie</i>
2	<i>Opslagmateriaal</i>	<i>koelinstallaties</i>
3	<i>Reinigings-, ventilatie- en verwerkingsmaterialen</i>	<i>Verpakkings- en bewerkingsmateriaal</i>
4	<i>Opslag-, verzendings- en weegmateriaal.</i>	<i>Opslag-, verzendings- en weegmateriaal</i>
5	<i>Elektrisch materiaal</i>	<i>Elektrisch materiaal</i>

De volgende investeringen vormen een uitzondering op de vastgestelde subsidies:

- Aanschaf van grond en het bouwklaar maken hiervan;
- Aansluiting van water-, electriciteit- en telefoonnetwerken;
- Rollend materiaal;
- Materiaal en inventaris;
- Studies die betrekking hebben op het project.

BEVORDERING VAN SPAARZAME UITRUSTING

Fabrieken voor de verpakking van agrarische producten.

	Percentage van de subsidie en de bouw- en materiaalkosten.		Maximaal uit te keren subsidie	
	Individu	Coöperaties	Individu	Coöperaties
Capaciteit:				
☐ Tussen de 2 en 4 ton per uur	10%	15%	600.000 MAD/eenheid	900.000 MAD/eenheid
☐ Meer dan 4 ton per uur	10%	15%	1000000 MAD/eenheid	1.500.000 MAD/eenheid

- Aankoop van boomgaarden.
- Laboratorium analyses.

	Percentage voor de subsidie
Amandelboomgaarden, pistache en noten.	80%
Laboratorium analyse	50%

Bebossing, herbebossing en herbeplanting.

	Subsidie percentage	Maximaal uit te keren subsidie
Bebossing, herbeplanting en herbebossing (grondbewerking, aankoop van bomen en onderhoud gedurende de eerste twee jaar)	30%	2.500 MAD/ha

Percentage of het gesubsidieerde bedrag.
<ul style="list-style-type: none">
- 1 MAD/kg voor de gerealiseerde exporten naar Oost-Europa met uitzondering van Scandinavië. Voor de periode 1 oktober tot en met 30 november en van 1 maart tot en met 30 juni.
- 4.5 MAD/kg van 1 oktober tot en met 30 september voor de export naar Scandinavië, Noord Amerika, het Midden-Oosten, Japan, de ex Sovjet-Unie en Oost-Europa met uitzondering van de geëxporteerde tomaten naar Canada.
- Voor de export van tomaten naar Canada, is de staatshulp vastgesteld op 1 MAD/kg vanaf 1 oktober 1999 tot en met 30 april 2000 (na deze datum zal deze geannuleerd worden.)

Te verschaffen documenten voor het ontvangen van een subsidie

1. Een geprinte aanvraag dient in het bezit te zijn van de CNCA;
2. Gespecificeerde (eind)facturen;
3. Een verklaring waarin alle karakteristieken van de materialen en machines staan vermeld. Deze dient door de verkoper te zijn afgegeven;
4. Een verklaring van de agrariër dat deze de aangekochte materialen niet zal verkopen voor een periode van 5 jaar.

Vennootschappen dienen de volgende documenten te sturen

1. Een verklaring waarin de ondernemingsvorm en de statuten van de onderneming in opgenomen zijn.
2. Een gecertificeerde verklaring afgegeven door *l'Assemblée Générale* waarin desbetreffende persoon aangeeft een landbouw project te willen realiseren.
3. Een kopie die conform de eisen *l'Office de Développement de la Coopération (ODCO)* is (alleen wanneer het een coöperatie betreft).

Berustend op decreet n°2-98-365 van 6 januari 1999, zijn de premies voor verhoging van de agrarische producties als volgt:

Citrusteelt :

- Verbetering van oude plantages en uitbreiding van oppervlakten: 21.000 ha over 5 jaar.
- Diversificatie van de productie.

Olijfteelt:

- Uitbreiding van plantages, 150.000 ha over 5 jaar.
- Verbetering van de productie van de olijfteelt.

Waterbeleid:

- Het maximaliseren van het gebruik van water middels efficiënter gebruik.

Opwaardering van de agrarische productie:

- Verhoging van de opslagcapaciteit en koelhuizen.
- Modernisatie van installaties en machines, verpakkingseenheden en olijfverwerkingseenheden.

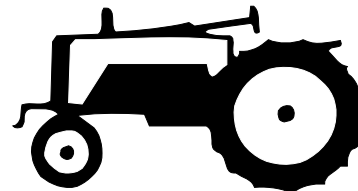
Landbouwmaterialen:

- Mechanisering van de landbouw.
- De nadruk ligt op het verschaffen van noodzakelijke materialen.

De hoogte van de premie die wordt uitgekeerd staat hieronder aangegeven.

Fruitboomkwekerijen

	Premie (MAD/HA)
-citrusvruchten	7800
- niet-geïrrigeerde olijfteelt	1800
- Geïrrigeerde olijfteelt	2600

De premies voor zowel olijf- en tuinbouw plantages, worden pas toegekend als het project afgerond is en aan de volgende eisen is voldaan:

Olijfteelt: Landbouwers met plantages moeten een oppervlakte van minimaal 0,5 ha hebben en een dichtheid van minimaal 100 bomen per hectare (in niet geïrrigeerde gebieden) en 200 bomen per hectare in geïrrigeerde gebieden.

Tuinbouw: Landbouwers die *gewaarmerkte* bomen gebruiken.

De premie voor de installatie van dadelpalmplantages zal afgestemd worden op geïnteresseerde agrariërs, deze bomen zullen geheel kosteloos worden verstrekt door het regionale landbouwdepartement.

Agrarisch materiaal

	Capaciteit	Premie
Tractoren	< 40cv	5000 MAD/eenheid
Individuen	> of = 40cv	20000 MAD/eenheid
Coöperaties	> of = 40cv	5000 MAD /eenheid

Irrigatiematerialen en werken ten behoeve van het waterbeleid

	Premie
☐ Begrensd irrigatie materiaal	2000 MAD/ha
☐ Irrigatiemateriaal door besprenkeling	650 MAD/ha
☐ Werken waarbij gebruik gemaakt wordt van laserbevoeiing (travaux de nivellement par laser).	400 MAD/ha

Voor irrigatiemateriaal middels besprenkeling, is de premie gereserveerd voor landbouwers in de volgende regio's en afgebakend door de van kracht zijnde reglementaire teksten

- ORMVA van Loukkos:** regio's Drader, R'mel en basses collines.
- ORMVA van Souss Massa:** regio's Mhazem en Aït Amira.
- ORMVA van Gharb:** sector C3.
- ORMVA van Doukkala:** regio's Tnine Gharbia en Zemamra.
- ORMVA van Moulouya:** regio Garet.

De premie betreffende de werkzaamheden van nivellering per laser, is gereserveerd voor landbouwers in de volgende regio's en afgebakend door de van kracht zijnde reglementaire teksten;

- ORMVA du Tadla :** regio's van Beni Moussa en Beni Amir.
- ORMVA de la Moulouya :** regio's van Triffa.

Premie voor de opwaardering van de agrarische productie

	Capaciteit	Premie
Koelhuizen voor agrarische producten die niet gebonden zijn met havenactiviteiten.	500 tot en met 5000 m ³	150 MAD/M ³
Graanopslagplaatsen die niet gebonden zijn met havenactiviteiten	< 1000 T 1000 tot en met 5000 T	150 MAD/T 100 MAD/T
Fruit- en groentebewerkingsfabrieken	2 tot en met 4 T/uur > 4T/uur	200 000 MAD/T/H 140 000 MAD/T/H
Olijfbewerkingsfabrieken	< 50T/dag 50 tot en met 100 T/dag	5 000 MAD/T/J 3 500 MAD/T/J

Om in aanmerking te komen voor de groente- en fruitverpakkingsfabrieken dient men aan de volgende voorwaarden te voldoen:

- Deze dient in overeenstemming te zijn met de autonome instanties die de controle en coördinatie van de export verzorgen;
- Er dient een scheiding te bestaan tussen de storting en verpakkingsruimten;
- Er dienen zowel wasfaciliteiten als kalibreringssfaciliteiten aanwezig te zijn;
- Er dient een minimale voorkoelingscapaciteit aanwezig te zijn;
- Er dienen twee koelruimten aanwezig te zijn (verpakte goederen en goederen die verpakt gaan worden)

Dossiersamenstelling

De aanvragen moeten in tweevoud door de begunstigde worden afgeleverd, waarna deze een inleverbewijs ontvangt van het CRCA.

Algemene voorwaarden voor alle investeringen die voor een premie in aanmerking komen.

- Een aanvraag op een standaard CNCA formulier;
- Een officiële kopie conform de statuten van de onderneming;
- Een officiële afdruk conform de vastgestelde regels van l'Assemblée Générale, welke de beslissing van de rechtspersoon vermeldt die het project tracht te realiseren;
- De uiteindelijke facturen dan wel de kopie hiervan moet afgegeven worden door de leverancier;
- Een verbintenis waarin de begunstigde zich verplicht, uitgezonderd de "*nivellement au laser*", dat nadat deze de premie ontvangen heeft zich minimaal 5 jaar na aanvang van de investering deze te behouden. (factuurdatum is van toepassing)

Aanvullende voorwaarden per type investering

A) Fruitboomteelt

Aanleg van nieuwe olijfgaarden en fruitboomgaarden.

- Op de factuur, die door een boomkweker dient te zijn afgegeven, moet de plaats van aankoop vermeld staan, het aantal en de soort.

B) Opwaardering agrarische productie

De bouw en materialen voor moderne conservering (koeling), opslag van granen, de verpakking van groente en fruit en de olijfbewerking.

- Een omschrijving van het project, waarin specifiek wordt ingegaan op de bouw en de geïnstalleerde machines, evenals de capaciteit van de fabriek.
- De plannen voor de implementatie en de bewerkstelling van de fabriek.
- Een gecertificeerde afdruk met daarin de verklaring van het EACCE voor fabrieken van verpakking groente en fruit.

C) Tractoren:

- Op de factuur moeten de specificaties en de eigenschappen van de tractor vermeld staan (merk, model serienummer etc.)
- Een officiële afdruk van het kentekenbewijs.

De registreringstermijn voor de investeringspremieaanvraag

De registreringstermijn voor de premie is 1 jaar na de laatste factuurdatum die betrekking heeft op de gerealiseerde investering. Deze moet men indienen bij de betreffende Régionales de Crédit Agricole (CRCA).

Fiscale voordelen

Teneinde de investeringen te bevorderen tracht de Staat naast de publieke investeringen en financiële bijstand (subsidies en premies) middels belastingonthefving in de landbouw deze sector te stimuleren. Deze kunnen voorts genieten van gereduceerde importtarieven voor bepaalde producten en vrijstelling van importheffingen op agrarische machines. Daarnaast is men vrijgesteld van inkomstenbelasting die voortvloeit uit landbouwinkomsten en hoeft men voor onderstaande landbouwmaterialen geen B.T.W. betalen.

- Materialen voor grond- en oogstbewerking;
- Irrigatie materiaal en materiaal voor het oppompen van water;
- Materialen voor kassen;
- Materialen ten behoeve van het boren naar water;

De lijst van producten en materialen waarvoor lage importtarieven gelden dan wel vrijstelling evenals vrijstelling van B.T.W. staan hieronder aangegeven.

Lijst n°1

Producten en materialen waarvoor 2,5 % importheffing van kracht is en vrijgesteld zijn van de P.F.I (Prelevement Fiscal a l'Importation)

De in deze lijst opgenomen machines en materialen moeten voorzien worden van een verklaring, dat geïmporteerde goederen uitsluitend voor agrarisch verbruik zijn. Deze documenten moeten bij de douane overhandigd worden om voor de vrijstelling in aanmerking te komen.

Agrarisch materiaal

- Landbouwtractoren met normale dan wel rupsbanden die volgens de door de overheid uitgestippelde richtlijnen hiertoe gerekend worden, evenals kleine tuinbouwtrekkers en de hierbij behorende onderdelen.

- Machines, apparaten en motoren die ingezet worden voor het bewerken van het land, die mechanisch voortbewegen: machines die steentjes van veldvruchten scheiden, schoffelmachines, mechanische mestspreders, zaaimachines, snijploegmachines en hiertoe behorende onderdelen.

Machines, apparaten en motorisch aangedreven machines die ingezet worden voor de bewerking en het in cultuur brengen van grond. Hieronder vallen onder ander andere: machines die stenen van veldvruchten scheiden, schoffelmachines, zaaimachines etc.

- Ploegmachines; ploegijzer en risters.

- Machines, apparaten, motoren voor het oogsten en heien van agrarische producten. Uitzondering hierop zijn grasmaaiers, wanmolens, graanzuivermachines en de hierbij behorende onderdelen.

- De inzamelmachines van rietsuiker.

- Mechanische apparaten voor het gebruik van insecticiden, schimmeldoder, herbicide etc.

- Landbestuiving d.m.v zaden, Snijmachines voor de wijn- en fruitteelt, vermalers voor agrarisch gebruik en onderdelen en bijvoegsels voor deze machines.

- zaadpoeders, mengmachines voor wijn- en fruitgaarden, kraakmachines en vermalers voor agrarisch gebruik en (reserve)onderdelen hiervan.

- Antivries ventilatoren

- Machines die milieuvriendelijke energiebronnen verbruiken.

- Materiaal en producten om sprinkhanen te bestrijden.

- Luchtvaartuigen voor agrarische werken en de hierbij behorende onderdelen.

- Graanberwerkingsmachines en de hierbij behorende onderdelen.

- Golfplaten of profielijzeren silo's

- Wijnpersen, machines en analoge apparaten voor de fabricatie van wijn, cider, vruchtensappen en gelijksoortige dranken.

- Machines voor het schoonmaken, het zuiveren, het sorteren of zeven van granen en peulvruchten.

Zaden, meststoffen en bestrijdingsmiddelen

- Mest.
- Bestrijdingsmiddelen als insecticiden, schimmeldoder, herbiciden etc..
- Synthetische harskorrels om de grond vruchtbaar te houden en bodemerosie tegen te gaan.
- Gemengde maïszaden, sojazaden, zonnebloem en suikerbieten
- Olijf- en notenbomen.
- Wijngaarden, geplant of gezaaid en bloemen (plants de rosacées).
- Zaden voor harde tarwe, gerst, haver en triticale.
- Maïszaden met uitzondering van gemengde zaden.
- Rijst en sorghotarwezen.
- tuinboon-, soja-, pinda-, linnen-, kool-, katoen-, sesamzaden.
- Voedergewassen (zaden).
- Peulvruchtzaden.
- meloen- en watermeloenzaden.
- Anijsappelzaden.
- Turf voor agrarisch gebruik. .
- Pomp en irrigatiematerialen (Motorisch aangedreven)

Lijst n°2

Lijst van irrigatiematerialen die tegen een gereduceerd tarief van 2,5 % geïmporteerd kunnen worden en vrijgesteld zijn van de PFI.

De producten die in deze lijst zijn opgenomen, dienen, om in aanmerking te komen voor vrijstelling, een vergunning te krijgen van de Direction de la Programmation et des Affaires Economiques (DPAE) en een bevestiging van installatie, ter erkenning van het dossier. Voor een uitgebreide en complete lijst kan men contact opnemen met de Dienst van de Marokkaanse douane.

Benodigde materialen voor micro-irrigatie:

Hoofd filtreerstation:

- Grindfilters (fijn), zandfilters en modderfilters (roestvrij staal).
- Zeefilters (roestvrij staal).
- Graneninjectoren of mengtoestellen (roestvrij staal).
- Diverse sluisdeuren (Brons, gietijzer of messing, polytheen).
- (Metaalachtige) Manometer.
- Kraan voor manometers.
- Luchtzuivering.
- Controleklep, regelaar of drukcontroleur (brons) Valves.
- Staalaansluiting.
- programmatuur of een commandokastje.
- Waternetwerk bij het perceel.

Distributienet

- PP geïnjecteerde druppels.
- PP geïnjecteerde microjets.
- Messing of Polypropylène verstuiers.
- PVC, metalen of PP verbindingstukken als nippels, moffen, T-stukken en kniestukken.
- Raccords plasson de différents diamètres en PP, Rilsan ou PVC ou métal

Materiaal voor kassen

- Verzinkte staalbanden
- EVA granuleren
- Gewassenverbetering
- Kluitpers
- Materialen t.b.v. kluitpersen.
- Ventilatieapparatuur.
- Temperatuur beheersingsapparatuur.
- Verrijkte turf.
- Tuinbouwglas.
- Ventilatie installatie voor kassen.

Materiaal voor het boren, zoeken en exploiteren van ondergrondse watervoorraden

De hieronder vermelde producten zijn vereist om voor vrijstelling in aanmerking te kunnen komen voor een vrijwaring van het DPAAE. Voor een uitgebreide en complete lijst kan men contact opnemen met de Dienst van de Marokkaanse douane

- Boormachines.
- Machines en apparaten t.b.v proefboringen en bodemonderzoek.
- Modderpompen.
- Compressors.
- Niet aaneen gelaste/soldeerde metalen buizen.
- Een enkele pomp samen met boormachine.
- Boorpijpen, schedelboren en verwisselbare gereedschappen.
- Boorstangen.
- Plastic roosterpijpen.
- massieve buizen korter dan 600 m samen met boormaterialen.

Lijst n°4

Materialen en producten die vrijgesteld zijn van B.T.W/

Voor onderstaande producten is noch bij lokale aankoop noch bij import B.T.W. verschuldigd. Men moet bij aankoop altijd een certificaat bij het regionale landbouwkantoor afhalen dat verklaart dat de producten uitsluitend voor agrarisch gebruik zijn. Voor een uitgebreide en complete lijst kan men contact opnemen met het Ministerie van Landbouw.

- Mest
- Fytosanitaire producten
- Tractoren
- Kassen
- Zaaimachines
- Scarificator.
- Sweep
- Rodweeder
- Mestspreiders
- Bestrijdingsmachines.
- Zaadinzamelmachines.
- Rietsuiker en suikerbieten inzamel- en laadmachines
- Tractoren
- Motorploegen
- Les pivots mobiles
- Mechanische apparaten voor het gebruik van insecticiden, schimmeldoders, herbiciden etc.
- Ploegen
- Maaimachines
- Zaden
- Antivries ventilatoren
- Antihagel kanonnen
- Bloembollen en uien
- Les éléments entrant dans la fabrication des abris-serres
- Les appareils à jet de vapeur utilisés comme matériel de désinfection des sols
- Graangewasplasmachines en hieraan verbonden onderdelen.
- Opslagcontainers voor vloeibare stikstof en het transport van ingevroren dierlijke spermazaden
- Stuble-plows
- Eggen
- Aardenruggen
- Schoffelploegen en Les buteuses et bineuses
- Ploegen
- Vaste dorsmachines
- Bindmaaimachines
- Roterende of afwisselende hooiwagens
- Hooiharkmachines
- Silobergers
- Hooiverwerkingstractoren
- Strosnoeimachines
- Struikgewasverdelgingsmiddelen
- Hegsnoeiers
- Dorsmachines
- Ontbladermachines
- Groenterooimachines
- Mestspreiders
- Gierspreider
- Steenzamelmachines van vruchten
- Karnmachine
- Melkontromers
- Koeltanks
- Drinkvoorzieningen
- Gaufreermachines, honing extractiemachines maturateurs
- Avegaren
- Micro-irrigatiemateriaal
- Suikerbietpulp en luzerne
- Stro
- Preparaten gebruikt voor kalfsvoeding en dierlijk sperma.
- Koolrapen, beetwortelen, hooiwagens, hooi, de rupsklaver, de klaver, gelijksoortige wikken en voederproducten

- Gemengde maïszaden
- Soja en zonnebloemkiemen
- Afgietsels en andere zeefoverblijfsels van het malen of andere graan- en groentegewassen behandelingswijzen en plantaardige producten.

BIJLAGE 1

Regionale landbouwkantoren

DOUKKALA-El Jadida

Tel. 34.29.94 / 34.22.70 Tel.ex : 78.908

GHARB – Kénitra

Tel.16.30.75 / 16.42.85 Tel.ex : 91.914

HAOUZ – Marrakech

Tel. 43.14.09 / 43.49.21 Tel.ex : 72.934

LOUKKOS- Ksar El Kébir

Tel. 91.82.03 / 91.86.76 Tel.ex : 33.806

MOULOUYA-Berkane

Tel. : 61.34.68 / 61.26.28 Tel.ex : 61.028

OUARZAZATE-Ouarzazate

Tel. : 88.25.61 / 88.26.02/14 Tel.ex : 72.916

SOUSS-MASSA-Agadir

Tel. : 84.08.27 / 84.01.12 Tel.ex : 81.870

TADLA – Fqih Ben Saleh

Tel. : 48.51.36 / 48.50.22 Tel.ex : 23.908

TAFILALET – Errachidia

Tel. : 57.25.04 / 57.24.33 Tel.ex : 41.005

BIJLAGE 2

Regionale vertegenwoordigingen van het Ministerie van Landbouw

Steden	Tel.	Fax
AGADIR	08.22.63	81.899
AL HOCEIMA	98.22.96	43.023
AZILAL	83.47.72	22.626
BENI MELLAL	48.28.26	
BEN SLIMANE	32.81.12	
BOUJDOUR	-	
BOULEMANE	53.14.15	51.534
CASABLANCA	24.44.49	25.810
CHEFCHAOUEN	96.63.08	43.016
DAKHLA	-	
EL JADIDA	34.29.06	78.032
EL KELAA DES SRAGHNA	41.22.71	72.084
ESSAOUIRA	47.21.11	71.710
FES	62.15.73	51.643
FIGUIG	68.80.25	61.095
GUELMIM	87.22.51	82.882
IFRANE	56.21.87	
KENITRA	16.59.01	91.977
KHEMISSET	55.26.71	32.022
KHENIFRA	58.61.59	41.983
KHOURIBGA	49.39.10	-
LAAYOUNE	-	28.892
MARRAKECH	44.24.33	72.074
MEKNES	52.06.27	42.064
NADOR	60.64.13	65.783
OUIJDA	68.64.16	61.061
RABAT-SALE	77.60.12	-
SAFI	46.30.20	71.757
SETTAT	40.36.99	28.918
TANGER	94.03.17	33.625
TAN-TAN	87.71.61	-
TATA	-	81.751
TAZA	67.31.96	51.963
TETOUAN	96.57.37	43.662
TIZNIT	86.20.27	81.657

BIJLAGE 3

Overheids-en semi-overheidsinstanties

CAISSE NATIONALE DE CREDIT AGRICOLE (CNCA)

2-4 Avenue Al Jazair – BP 49 – Rabat
Tel. 72.59.20 Tel.ex : 32.956

COMPAGNIE MAROCAINE DE GESTION DES EXPLOITATIONS AGRICOLES (COMAGRI)

1, Avenue John Kennedy – Rabat Instituts – Agdal
Tel. : 75.28.06 Tel.ex : 31.633

INSTITUT NATIONAL DE LA RECHERCHE AGRONOMIQUE (INRA)

431, Avenue Hassan II – Rabat -Tel. : 77.16.71 Tel.ex : 31.702

OFFICE NATIONAL INTERPROFESSIONNEL DES CEREALES ET DES LEGUMINEUSES (ONICL)

25, Avenue My Hassan – BP 154 - Rabat
Tel. : 76.10.84 Tel.ex : 31.704

SOCIETE DE GESTION DES TERRES AGRICOLES (SOGETA)

35, Rue Daiet Roumi – BP 154 – Agdal - Rabat
Tel. : 77.28.34

SOCIETE NATIONALE DE COMMERCIALISATION DES SEMENCES (SONACOS)

30, rue My Ali Cherif – BP 67 - Rabat
Tel. : 76.15.04 Tel.ex : 31.728

SOCIETE NATIONALE DE DEVELOPPEMENT DE L'ELEVAGE (SNDE)

5, rue de Salé - Tour Hassan - Rabat
Tel. : 72.77.82 Tel.ex : 31.821

OFFICE NATIONAL DE L'ELECTRICITE (ONE)

65, rue Aspirant Lafuenete – BP 13498 - Casablanca
Tel. : 22.33.41 Tel.ex : 22780

OFFICE NATIONAL DU THE ET DU SUCRE (ONTS)

Route de Tit-Mellil – BP 13618 – Ain Sebaa - Casablanca
Tel. : 35.08.73 Tel.ex : 31675

SOCIETE DE DEVELOPPEMENT AGRICOLE (SODEA)

Route Abderrahmane Ghafiki – BP 6280 - Rabat
Tel. : 77.08.25 Tel.ex : 316.75

SOCIETE MAROCAINE DES FERTILISANTS (FERTIMA)

Route d'El Jadida – Immeuble OCP (Oasis) BP 8.113
Tel. : 23.10.25 Tel.ex : 21.614

OFFICE DE DEVELOPPEMENT DE LA COOPERATION (ODCO)

7, rue Izegza– Agdal – Rabat - Tel. : 72.12.81 Tel.ex : 32879